

Upravljanje rizikom od poplava Područje Skadarskog jezera i rijeke Bojane

Informacije za javnost

Bar – Skadarsko jezero

Mapa područja ugroženih poplavama od povećanog nivoa jezera na teritoriji opštine Bar (Virpazar, Novo naselje, Bojlevići, Dupilo i Krnjice)

Legenda:

Ugrožena domaćinstva

*

Ekstremni vodostaj jezera (decembar 2010.god.- januar 2011.god.)

■

Putevi:

— poplavljeni putevi

— nepoplavljeni putevi (alternativni)

Saobraćajni objekti:

■ benzinska pumpa

x heliodrom

■ most

Zdravstveni objekti

■

Škola

■

Željeznička pruga

.....

Opštinski objekti:

■ granična pomorska policija

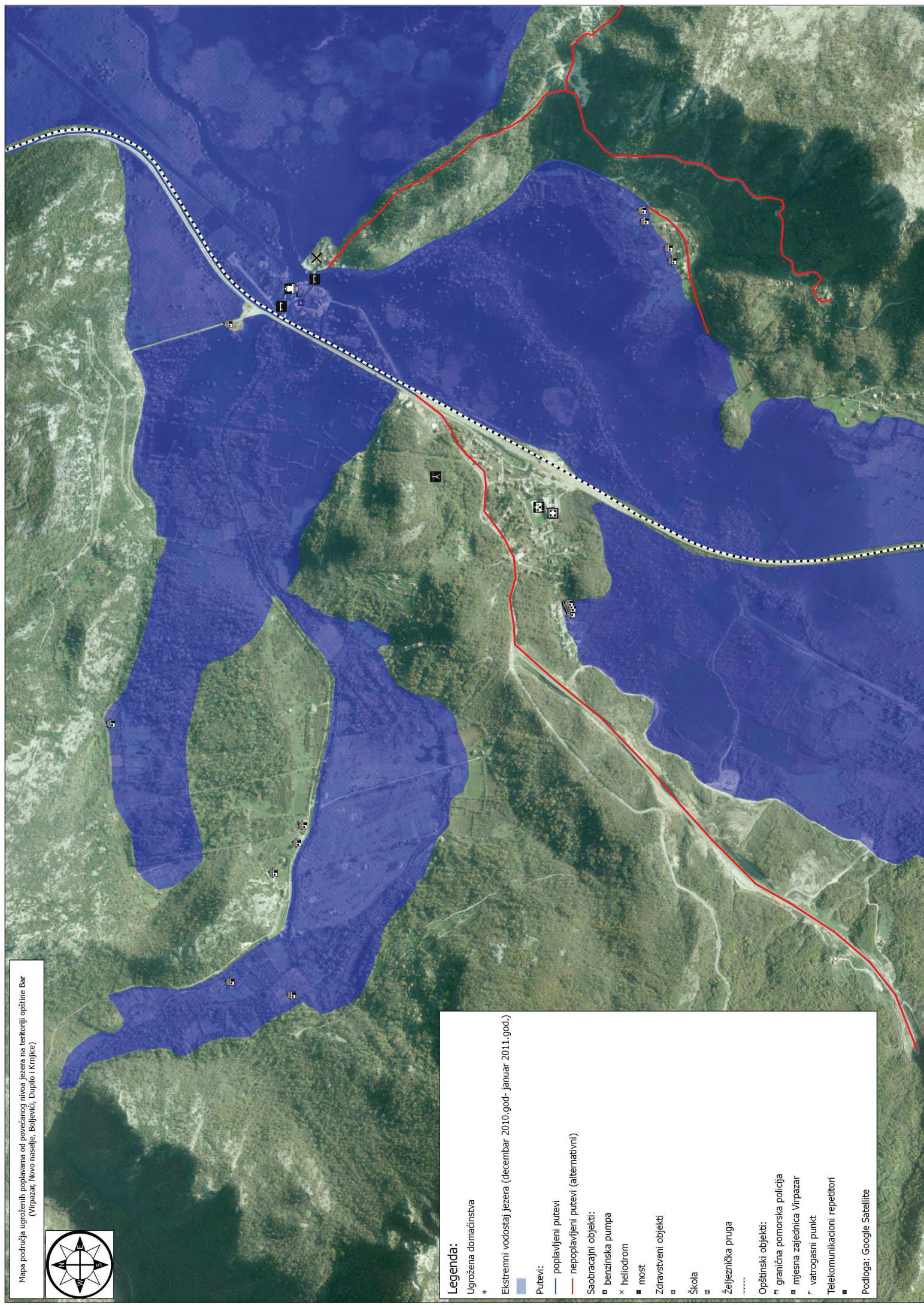
■ mjesna zajednica Virpazar

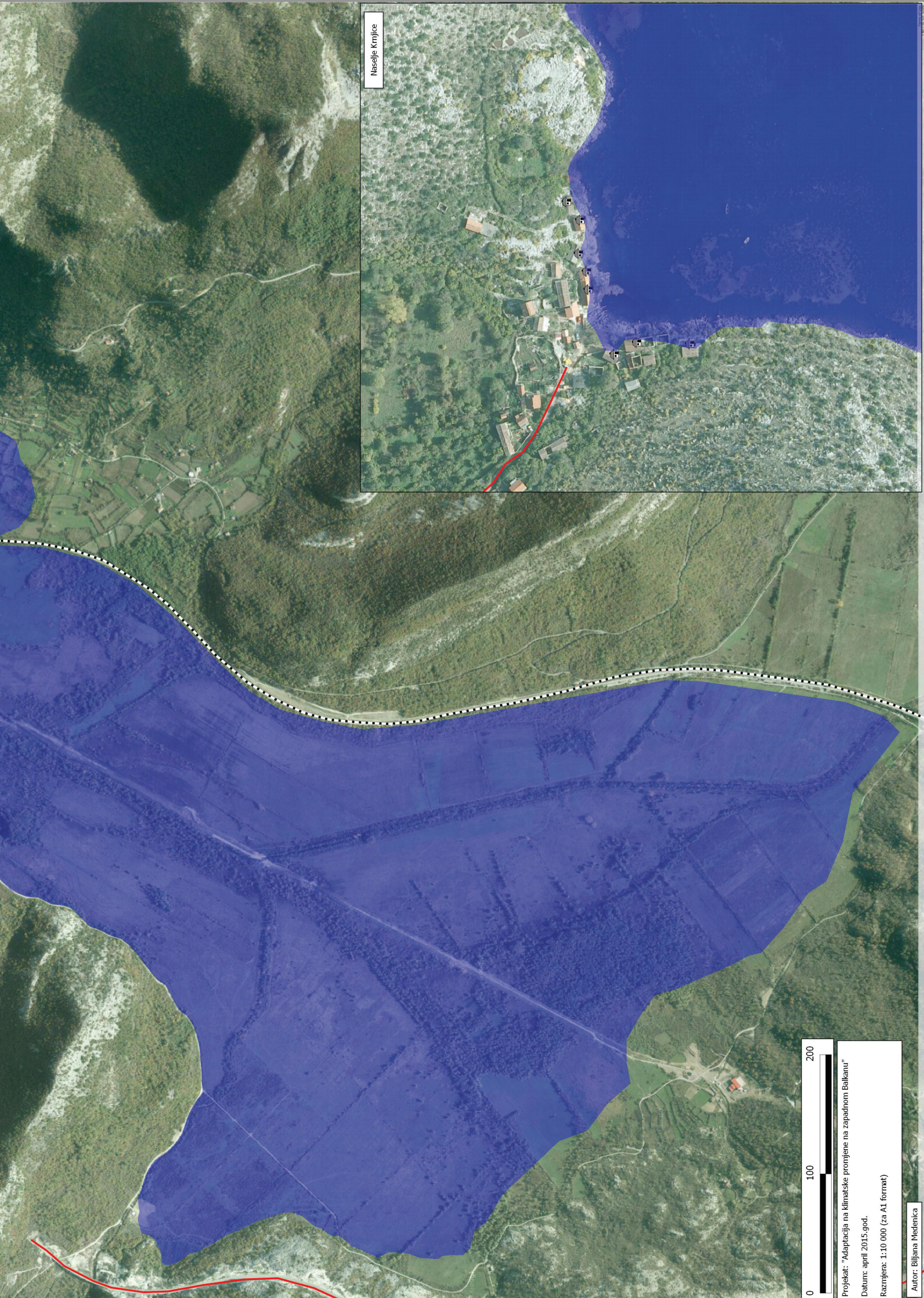
■ vatrogasni punkt

■ Telekomunikacioni repetitori

■

Podloga: Google Satellite

Naselje Krnjice

Projekat: "Adaptacija na klimatske promjene na zapadnom Balkanu"
Datum: april 2015. god.
Razmjera: 1:10 000 (za A1 format)

Autor: Biljana Medenica

Svako može smanjiti rizik od poplava

Poplave su jedna od najčešćih prirodnih nepogoda u regionu, koje uzrokuju znatnu materijalnu štetu, ugrožavaju bezbjednost i zdravlje ljudi i životinja, životnu sredinu i kulturno-istorijsko nasljeđe. Poplave mogu biti lokalnih razmjera, ali često pogađaju veći broj opština i čitave regione. One najčešće ne mogu da se spriječe, ali postoje određene aktivnosti koje čovjek može da preduzme, a koje će preduprijeti ili umanjiti posljedice prouzrokovane ovom prirodnom nepogodom.

U prethodnom periodu (decembar 2010. i januar 2011. godine) dogodile su se velike poplave u području Skadarskog jezera. Mnogi infrastrukturni objekti su oštećeni, stradala je određena količina stoke i šteta je bila prilično velika. Ne možemo više tražiti od „drugih“ da nas zaštite, moramo djelovati sami: i možemo!

Svi građani, sva privredna društva, svi poljoprivrednici, sve mjesne zajednice, sve ostale institucije koje djeluju u ovom području, moraju dati svoj doprinos u UPRAVLJANJU RIZIKOM OD POPLAVA (URP). Ovdje ćete naći i kako.

Rizik od poplava u opštini Bar naselja na Skadarskom jezeru (vidi Mapu područja ugroženog poplavama)

Mapa rizika od poplava pokazuje koje oblasti i objekti mogu potencijalno biti pogođeni poplavama u naseljima na Skadarskom jezeru. Sljedeći objekti su posebno pod rizikom, ako dođe do ekstremnih poplava:

Ugrožena područja, objekti itd.	Total	Novo Naselje	Dupilo
Broj osoba ugroženih poplavama	316	22	21
Broj djece	81	7	6
Broj stambenih jedinica	99	8	5
Broj stala	12		
Broj krava	73		
Broj pomoćnih objekata	102		

Mape područja ugroženog poplavama izrađene su zajedno sa predstavnicima lokalne službe zaštite i spašavanja opštine Bar i MUP – Direktorata za vanredne situacije. Detaljnu mapu i informacije kako je izrađena možete pronaći u prostorijama lokalne službe zaštite i spašavanja opštine Bar.

Upravljanje rizikom od poplava (URP)

Dobro Upravljanje rizikom od poplava znači:

- Znamo KOJA područja voda može da preplavi.
- Znamo KOJI objekti (kuće, infrastruktura, farme, životinje...) su pod rizikom ako do poplave dođe.
- Mi ne GRADIMO u području koje je pod rizikom od poplava ili preduzimamo preventivne mjere.
- Dobijamo rane INFORMACIJE o poplavama i možemo informisati sve naše građane, svoje komšije, djecu, stare osobe, privredna društva.
- ZNAMO ŠTA DA RADIMO i gdje da idemo tokom poplave.
- Znamo šta da ZAŠTITIMO, gdje da sklonimo vrijedne stvari, gdje da sklonimo stoku i sl.

Ovaj proces je u skladu sa Evropskom direktivom o poplavama (2007/60/EC). Na ovaj način smanjuje se rizik od poplava po zdravlje ljudi, životnu sredinu, kulturno nasljeđe i privrednu aktivnost. Upravljanje rizikom od poplava bavi se svim fazama poplava (prije, za vrijeme, poslije poplava, kao i unapređenjem postojećih situacija i sprečavanjem novih negativnih uticaja).

Upravljanje rizikom od poplava u području Skadarskog jezera

Svaka opština u regionu Skadarskog jezera ima Plan za zaštitu i spašavanje od poplava. Plan informiše o rizicima od poplava i zajednički identifikovanim mjerama za zaštitu i prevenciju. Cjelokupni dokument za Glavni grad nalazi se na internet stranici:

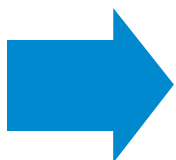
<http://www.podgorica.me/sadrzaj/plan-za-zastitu-i-spasavanje-od-poplava-za-teritoriju-glavnog-grada-podgorice>

Za opštine Bar i Ulcinj, kao i Prijestonicu Cetinje, planove možete naći u opštinskim službama zaštite i spašavanja.

U procesu kreiranja planova za pogođene opštine, kao i mapa poplavljenih područja, bili su uključeni predstavnici lokalnih samouprava, lokalnih službi zaštite i spašavanja, kao i predstavnici MUP - Direktorata za vanredne situacije. Digitalne mape poplavljenih područja sadrže podatke o članovima domaćinstava koja se nalaze u ugroženom području, njihovim stambenim jedinicama, stočnom fondu ugroženih domaćinstava, putnoj i telekomunikacionoj infrastrukturi, zdravstvenim i drugim objektima, centrima za evakuaciju, privrednim i vanprivrednim subjektima koji mogu biti angažovani, itd. Svaka promjena u broju članova vašeg domaćinstva ili u stočnom fondu, treba da bude prijavljena lokalnoj samoupravi, kako bi podaci u planovima odgovarali stvarnom stanju na terenu.

Šta VI možete da uradite da smanjite rizik od poplava?

Vlada, privredna društva, zajednice i fizička lica: svi imaju ulogu u pripremi i reagovanju na poplave. Kada znate šta da uradite prije, za vrijeme i poslije poplave, možete pomoći u smanjenju efekata na vas, vašu porodicu, dom i preduzeće. U nastavku su navedene mjere koje se smatraju najvažnijim prije, za vrijeme i poslije poplava. Mogu vam dati ideje kako da se pripremite i kako da reagujete.

Provjerite šta možete VI da uradite. Pripremite se za to. Informišite svoju porodicu. Pričajte sa komšijama.

Da biste se pripremili za poplavu treba da:

- izradite svoj plan evakuacije i listu potrebnih stvari kako biste zaštitili sebe u slučaju poplave;
- se upoznate sa historijom poplava u području gdje živite i njihovim karakteristikama;
- saznate puteve evakuacije i bezbjedna mjesta za evakuaciju;
- ne bacate otpad u rijeke, potoke i kanale. Ukoliko u njima primijetite otpad, prijavite to nadležnoj komunalnoj službi;
- ne pregrađujete vodotoke radi pravljenja akumulacija u ljetnjem periodu;
- ne prekrivate šahte za odvod atmosferskih voda;
- osigurajte svoju imovinu od poplava;
- ukoliko gajite životinje, unaprijed odredite i pripremite, makar improvizovana, rezervna bezbjedna mjesta za njihovu evakuaciju;
- obezbijedite rezerve stočne hrane za domaće životinje i čuvate ih na višim kotama kako ih voda ne bi ugrozila.

U toku neposredne opasnosti od poplave:

- pratite prognoze i upozorenja Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju;
- uradite sve što je navedeno u planu evakuacije;
- vodite računa da vozila i poljoprivrednu mehanizaciju parkirate tako da je saobraćajnica – put do vašeg stana ili kuće uvijek slobodna za prilaz spasilačkih vozila;
- upoznajte komšije sa neposrednom opasnošću i ponudite pomoć ako je moguće;
- držite otvorena vrata od pomoćnih objekata, kako bi domaće životinje mogle same izaći u slučaju nužde, a ne ostati zaglavljene;
- ne zaboravite svoje kućne ljubimce i uključite ih u plan evakuacije.

Kako postupiti za vrijeme poplave?

Ako ste kod kuće:

- Pozivate na brojeve službi za hitne situacije, u zavisnosti od situacije i potreba;
- Informišite se o svim događajima putem radija, televizije i interneta;
- Ako morate da izlazite iz kuće, isključite/zatvorite struju/vodu na glavnom prekidaču. Ove instalacije mogu biti oštećene tokom poplave. Čak i ako nema struje u vašem domu, isključite struju na glavnom prekidaču;
- Nemojte dodirivati električne uređaje ako ste mokri ili stojite u vodi;
- Obezbijedite svoj dom. Ako imate vremena, premjestite bitne stvari na gornji sprat;
- Ne zaboravite da ponesete lična dokumenta i neophodne lijekove spakovane u vodootporne kese. Oni mogu biti od suštinskog značaja, jer je moguće da ćete biti odsutni iz svog doma duži vremenski period;
- Nosite odjeću i cipele koje štite od vode, koja može biti kontaminirana;
- Uzmite pripremljene nužne stvari i ako je moguće sklonite se na sigurno mjesto;
- Ukoliko niste u mogućnosti da napustite svoj dom idite do najvišeg sprata kuće/objekta i čekajte da dođu spasilački timovi;
- Saradujte sa spasilačkim ekipama prilikom evakuacije i spašavanja;
- Nemojte koristiti telefon, osim ako stvarno nije neophodan. Na taj način ćete izbjeći preopterećenost telefonske mreže i linija koje su neophodne zbog organizacije spašavanja i evakuacije;

- Voda za piće može biti zagađena u poplavljenim područjima, zbog toga vodu sa slavine ne treba piti dok se ne uvjerite da je sigurna za upotrebu. Do tada treba piti prokuvanu, dezinfikovanu ili flaširanu vodu;
- Ako živite na selu i gajite domaće životinje, evakuišite ih na bezbjednije, unaprijed određene lokacije i obezbijedite im rezerve hrane i vode;
- Ako vam se desi da matica velike vode ponese domaće životinje, nemojte ih pokušavati spasiti, jer vaši životi mogu biti dovedeni u pitanje.

Ako ste van kuće

- Nemojte, iz bilo kog razloga, prelaziti most ili ići pored rijeka, bujica, kosina, itd. Pažljivo pratite putokaze i sve druge informacije koje su objavile nadležne institucije;
- Ne idite poplavljenim ulicama, podvožnjacima ili podzemnim prolazima. Voda može biti dublja i brža nego što izgleda, a nivo vode mogao bi uništiti i vaš automobil;
- Ako vozite, ne blokirajte ulice i puteve. Oni su neophodni kako bi spasilački timovi nesmetano funkcionisali;
- Ako ste nasukani dok ste u automobilu, ostanite u njemu;
- Obratite pažnju na uputstva koja su donijele nadležne institucije. One upravljaju i rukovode u slučaju poplava i koordiniraju radom spasilačkih timova.

Kako postupati nakon poplave?

- Prije ulaska u svoj objekat morate biti sigurni da je bezbjedno ući, kao i da je voda pala ispod nivoa objekta;
- Nemojte koristiti vodu sa česme sve dok njenu ispravnost ne potvrdi nadležna institucija i nemojte uzimati hranu koja je bila izložena poplavi. Voda i hrana mogu da sadrže patogene mikroorganizme ili da budu zagađene;
- Izbjegavajte izvore, jer voda može biti zagađena uljima, benzinom ili neprečišćenim otpadnim vodama;
- Ne koristite električne uređaje prije nego što ih električar ne provjeri;
- Nemojte dozvoliti djeci da se igraju u/ili blizu poplavne zone;
- Izvršite dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju svih površina koje su bile izložene poplavi. Insekti, štetne supstance, patogeni mikroorganizmi itd. mogu biti prisutni u njima;
- Budite svjesni opasnosti u području gdje se poplavni talas smanjio. Putevi su možda oštećeni i mogu se urušiti pod teretom automobila. Izbjegavajte područja za koja je procijenjeno da postoji rizik od pojave odrona i klizišta;
- Ostanite dalje od oborenih dalekovoda i njihovu lokaciju prijavite elektrodistribuciji;
- Držite se dalje od objekata koji su okruženi plavnim vodama. Ako morate ući, budite oprezni, možda postoje neka skrivena oštećenja, naročito u temeljima;
- Vratite se kući tek kada nadležni organi ukažu da to možete bezbjedno učiniti;
- Ako živite na selu i gajite domaće životinje, provjerite stanje svog stočnog fonda, pretražite očekivane lokacije gdje bi životinje mogle biti i vratite ih kući;
- Ako pronađete uginule životinje, sakupite ih na jednu lokaciju i obavezno obavijestite nadležne službe.

**Budimo svjesni situacije koja nas može zadesiti – nema mjesta za strah i paniku, potrebno je da pravilno reagujemo!
Zaštita od poplava nije samo briga države i nadležnih službi, već i nas pojedinaca!**

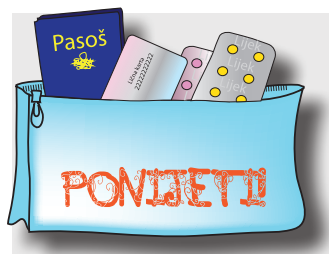
Plan zaštite i spašavanja u slučaju poplave

Važno je biti spreman u slučaju poplave. Zbog toga se izrađuju Planovi zaštite i spašavanja u slučaju poplave za vaše domaćinstvo i preduzeće. Važno je da upoznate lokalno područje, naročito podatke o poplavama u dosadašnjoj istoriji i trebalo bi da poznajete i specifični rizik od poplava za svoju imovinu. Bez obzira na to da li se planiranje odnosi na vaš dom ili preduzeće potrebno je uzeti u obzir sljedeće:

Rute za evakuaciju i spasilački centri	Zabilježite detalje koje ste dobili od Opštinskog tima za zaštitu i spašavanje ili službe zaštite i spašavanja o problematičnim područjima i rutama za evakuaciju i spasilačkim centrima. Da biste pronašli više detalja posjetite internet stranicu lokalne samouprave ili pozovite dežurnu službu.
Pronađite najbližu bezbjednu (visoku) lokaciju	Pronađite područje bezbjedne (visoke) lokacije gdje bi bilo bezbjedno da sklonite svoje vozilo i opremu.
Namještaj	Napravite listu stvari koje ćete da podignete ako voda ugrozi vaš dom - namještaj, odjeća, vrijedne stvari.
Opasne materije	Napravite listu opasnih stvari kao što su hemikalije i otrovi koje imate, koje ćete morati da podignete ili zaštitite od vode.
Struja, voda, plin	Zabilježite gdje su vam glavni prekidači za vodu, plin i struju tako da ih možete isključiti ako je potrebno.
Osiguranje	Provjerite da li postoji osiguranje koje vam može pokriti štetu nastalu od poplava.
Oprema za poplave	Pripremite opremu za poplave.
Komunikacija	Upoznajte svakog člana svoje porodice sa planom zaštite i spašavanja i opremom za poplave, kao i gdje se oni nalaze. Dogovorite gdje ćete se sastati ili kako da kontaktirate jedni druge ako budete odvojeni tokom poplave

Lista nužnih stvari u slučaju poplave

Nužne stvari za djecu	Napravite listu najvažnijih stvari koje su vam potrebne. Na primjer, mlijeko, hrana za bebe, sterilisane flašice i kašike, pelene i maramice, rezervna garderoba, cucla, omiljena igračka.
Ljubimci	Napravite listu vitalnih stavki neophodnih za vašeg ljubimca. Pronađite gdje su najbliža prihvatilišta za životinje, u slučaju da ne možete svog ljubimca da povedete sa sobom u spasilački centar.
Opšte stvari	<ul style="list-style-type: none"> • Vodootporne kese • Spisak najvažnijih ličnih dokumenata koji će vam biti potrebna uključujući i podatke o osiguranju i identifikacioni dokument • Baterijska lampa i radio, rezervne baterije • Mobilni telefon • Komplet za prvu pomoć i čebad • Konzervirana hrana, otvarač za konzerve, svježa voda i posuđe • Vodootporna odjeća (uključujući gumene rukavice, gumene čizme)
Lijekovi	Svaki porodični lijek koji vam može zatrebati, spisak naziva lijekova i kontakt detalje vašeg lokalnog ljekara.
Vreće sa pijeskom i pijesak	Pripremite nekoliko praznih vreća za pijesak za blokiranje pragova, odvoda i toaleta (vreće se pune suvim pijeskom ili zemljom). Saznajte gdje možete naći i od koga tražiti prazne vreće za pijesak.

Informacije u slučaju poplave

Brojevi za hitne slučajeve:

MUP - Direktorat za vanredne situacije	112
Uprava policije	122
Služba zaštite i spašavanja	123
Zavod za hitnu medicinsku pomoć	124

Vaše lokalne kontakt osobe:

BAR

- Opštinski tim za zaštitu i spašavanje, tel: **030 301 403**, opstinabar@bar.me
- Komandir službe za zaštitu i spašavanje, Velizar Čadenović, tel: **067 247 287**
- Dežurni mobilni telefon: **067 9215202, 123**
- E-mail: szb@t-com.me

PODGORICA

- Opštinski tim za zaštitu i spašavanje, tel: **020-658-151; 658-155**
- Komandir službe za zaštitu i spašavanje, dežurni telefoni: **020-651-151 i 658-152**
- E-mail: sluzba.zastite@podgorica.me

Projektni partneri

Služba zaštite i spašavanja
Podgorica

www.podgorica.me

Služba zaštite i spašavanja
Bar

Ministarstvo unutrašnjih poslova
Direktorat za vanredne situacije

www.mup.gov.me

Služba zaštite i spašavanja
Ulcinj

Služba zaštite i spašavanja
Cetinje

Implementirali:

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit – GIZ
Menadžment projekta Adaptacije na klimatske promjene na Zapadnom
Balkanu (Climate Change Adaptation in Western Balkans):
www.giz.de

INFRASTRUKTUR & UMWELT
Međunarodni konsultant; www.iu-info.de

Tekst:
Infrastruktur & Umwelt, International Consultant, www.iu-info.de
Direktorat za vanredne situacije: www.mup.gov.me
GIZ - www.giz.de

Dizajn i priprema za štampu:
Montcarton d.o.o.

Fotografije:
Direktorat za vanredne situacije: www.mup.gov.me
Željko Milović, novinar
Savo Prelević, Vijesti

Lektura:
Tatjana Calasan